

Negen dagen eerder evenwel, op 9 juli dus, had van Heuven Goedhart in een door hemzelf getypte nota aan Gerbrandy¹ onderstreept dat er in de bevrijdingsdagen geen enkele twijfel mocht bestaan bij wie het regeringsgezag berustte; 'zelfs indien zeker ware', schreef hij, 'dat de 'kwartiermakers' binnen één etmaal in het vaderland kunnen zijn, zou het nog van eminent belang blijven dat er gedurende dit etmaal regeringsgezag is'; men zou, 'wil men de uiteenlopende groepen zo evenwichtig mogelijk opvangen', dat regeringsgezag kunnen toevertrouwen aan een college van zeven personen waarin men ook 'de linkse elementen' zou moeten opvangen, 'te meer omdat eventuele pogingen om in troebel water te vissen van links zouden komen' (van Heuven Goedhart verwachtte die pogingen eerder van de OD – wij nemen aan dat hij met dit argument wilde inhaken op de beduchtheid voor een herhaling van 'november '18' die bij de koningin, Gerbrandy en van Lidth leefde). Hij noemde voor de samenstelling van het college dat hij bepleitte, vijf namen: Bosch van Rosenthal (als eerste), Drees, mr. dr. W. G. A. van Sonsbeeck (in '41 door Seyss-Inquart ontslagen als commissaris van Limburg), Cramer en prof. mr. R. P. Cleveringa (de man van de befaamde Leidse toespraak van 26 november '40); die vijf moesten aan hun gezelschap een vertegenwoordiger van het Nationaal Comité toevoegen 'teneinde de meer rechts georiënteerde illegale groepen (de Kern) op te vangen' (een formulering die aantoonde dat van Heuven Goedhart geen denkbeeld had van doel en samenstelling van de Kern), alsmede een vertegenwoordiger van de Raad van Verzet, 'teneinde de links georiënteerde illegale stromingen op te vangen' (men kon de Raad van Verzet in werkelijkheid slechts in beperkte mate 'links' noemen). Graag had hij ook Rutgers genoemd maar van deze, wel vertrokken uit bezet gebied maar nog steeds niet in Londen aangekomen, moest nu verondersteld worden dat hij niet langer op vrije voeten was. Van Heuven Goedhart wist dat de politieke leider van de ARP, Jan Schouten, was gearresteerd, in april '43 al. Welke anti-revolutionair moest hij dan voorstellen? 'Ik heb tegen Gerbrandy gezegd: ik weet niemand', zei hij later, en Gerbrandy wist er ook geen een te noemen, wat van Heuven Goedhart, 'eerlijk gezegd, veel erger' vond² (waarom beiden niet bedacht hebben, de vijf genoemden opdracht te geven, zèlf een anti-revolutionair aan te trekken, is niet duidelijk). De OD werd door van Heuven Goedhart uit het voorgestelde 'College van Vertrouwensmannen' geweerd; 'de OD toch',

¹ Exemplaar in AOK, map 'Voorbereiding GAC'. ² Getuige van Heuven Goedhart, *Eng.*, dl. VII c, p. 792.